

БУТОВИЧ Микола Григорович (псевд. — Бутумбас; 01. 12. 1895, с. Петрівка Гадяч. пов. Полтав. губ. — 21. 12. 1961, м. Гакензак, шт. Нью-Джерсі, США) — графік, живописець. Член Об'єдн. митців-українців Америки (1952). Навч. у Полтав. кадет. корпусі (1906–13). Учасник визв. змагань. Був інтернов. у Польщі. Навч. у Вищій мист.-пром. школі (Прага, 1920), Шарлоттенбур. мист.-пром. школі (1920–26), Ляйпциз. академії графіч. мистецтв (1923–26), стипендіат Укр. наук. інституту в Берліні (1926–28; кер. В. Залозецький). 1928 запрош. на викладач. роботу до Києва, однак відмовився через політ. ситуацію в Рад. Україні. У 20–30-х рр. жив у Парижі, Празі, Дервенті, Спліті, у 40-х рр. — у Львові (писав епіграми для галиц. часописів, підготував їх до друку окремим виданням; «Епіграми Бутумбаса», К., 1995), оформив обкладинки кн. «Наш Парнас» і «Празькі митці: слова і пелети». Переїхав до Австрії (Зальцбург), від 1947 — у США (Нью-Джерсі). Працював дизайнером. Активний учасник укр. мист. життя в Європі та США. Виставки у багатьох містах світу (Берлін, 1920, 1928; Львів, 1922, 1923; Регенсбург, 1947; Нью-Йорк, 1955, 1961). Оформив, зокрема, кн. «Рінь» Олега Ольжича, «Волинь» У. Самчука, «Оповідання» П. Куліша, «Історія українського війська» (вид. І. Тиктора), «Літопис Червоної калини», ілюстрував «Енеїду» І. Котляревського, твори М. Гоголя, В. Стефаника, нар. казки; оформляв також часописи «Нова хата», «Дніпро», «Життя й знання», «Зиз», «Наша культура», «Веселка». Разом із Р. Лісовським, П. Ковжуном підняв рівень укр. книжк. графіки, виступив продовжувачем Г. Нарбута. У станк. графіці, а також малярстві виявив глибоке розуміння укр. міфології, фольклору, етнографії. Має досягнення у сценографії, в оформленні ляльк. вистав, дит. театру, де використав традиції укр. нар. вертепу.

Творчість Б. — варіант конструктивізму, укр. експресіонізму, познач. впливами нац. примітивізму і сміх. культури. У ній екстрапольовано риси нар. мистецтва, давньої укр. гравюри, що призвело до необарокових новацій, а також певні моменти європ. модернізму, внаслідок чого сформувався оригінал. стиль, що сягає глибин нар. психіки.

Основні твори

серії дереворитів «Українські духи» (1922), «Відпуст на Закарпатті» (1932), малюнків «Козацькі старшини» (20–30-і рр.), «Українські церкви» (30-і рр.), «Демонологічні» (1944, суха голка; 1955, лінорит); станк. композиції «Домовик», «Чугайстер» (20-і рр.), «Мавка» (1930), «Чугайстер і відьма» (1953); «Водяник» (1954), «Велес із почтом» (1961); маляр. композиції «Смерть чумака», «Еней, Дідона і музики» (обидві – 1942), «Кожум'яка» (1952); пейзажі Лабови (1944), Зальцбурга (1945–47), Гантера (50-і рр.); портрети (єпископа Д. Нярадія, 1939; Л. Гординської, 1942; дружини, сина Ніка, доньки Аріадни, 1955).

Основні праці

Зі споминів Сірожупанника // За державність. 36. 9. Варшава, 1938; Формування Сірої Дивізії у Володимирі-Волинському // За державність. 36. 11. Торонто, 1966.

Рекомендована література

1. Січинський В. Дереворити Миколи Бутовича // Мистецтво. 1936. № 1;
2. Гніздовський Я. Майстер рівноваги і форми // ЛГ. 1955. Ч. 5;
3. Січинський В. Микола Бутович. Нью-Йорк, 1956;
4. Гординський С. Микола Бутович // Свобода. 1960, 20 груд.;
5. Кедрин І. Микола Бутович і його творчість // Свобода. 1971. Ч. 3;
6. Яців Р. Серце Миколи Бутовича // Вільна Україна. 1989. № 19;
7. Проців О. Майстер оригінального стилю // Родовід. 1997. Ч. 15;
8. Федорук О. У колі літературного шаржу // Там само;
9. Його ж. Палітра і пісня поєдналися у творчій долі Миколи Бутовича // Березіль. 2002. № 3–4;
10. Його ж. Микола Бутович: Життя і творчість. К.; Нью-Йорк, 2002;
11. Лагутенко О. В полоні легенд: Графіка Миколи Бутовича // ОМ. 2002. № 1.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Бутович Микола Григорович / О. К. Федорук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-38305>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).